

στους διαδίκους από τον προεστό ή, το πιθανότερο, από τον συντάκτη της εγγραφής.

1. Βλ. ΕΚΣ, σ. 189.

74

1764/VIII/13

χ. Μανόλη Κων/νου Κοπάνου

978/φ 36r

σχ. 75, 77-78

**Απόφαση προδικαστική. Ποινική αγωγή για αδικοπραξία προστη-
θέντος¹. Άσκηση παράνομης βίας, εξύβριση και απλή σωματική
βλάβη από υπηρέτη. Διατάραξη οικιακής ειρήνης του προστήσα-
ντος. Ευθύνη προστήσαντος. Ποινική αγωγή για προσβολή
τιμής². Σώρευση αγωγών. Λογοκρισία.**

// 1764: Αὐγούστου: 13 ἐπαρρή[σιά]σθη κατ'ἐμπροσθεν ἡμῶν ὁ τιμι:²/
ότατος Κύριος Δημή[τριος] Ἰωάννου Μέρκου. Τῆς ἐδῶ Καντζηλα:³/
ρίας Μπέλικας, βασιλ[ικὸς] ταλααίτης πρωτοστολοῖζοντας, Κατά: ⁴/
τὸν Νόμον τοῦ θαλασσινοῦ, καὶ λέγοντας τὸ παράπονόντου, ἐ:⁵/
εἰς τὸ χατελμασάγγι, ὅπου τὴν σημερινήν: (εἰς τὰς 7: ⁶/
ᾤραις τὸ ταχύ, ἀκολούθησεν, μὴν ὄντας ἡ τιμιότη του (εἰς τὸ ὄ:⁷/
σπῆτι, Μᾶλλον ὄντας (εἰς σὲ βασιλικὴν ὑπηρεσίαν, ἦλθεν: ⁸/
ὁ Δούλος τοῦ τιμιοτάτου κυρίου Χατζή Πέτρου Λούκα, χωρὶς νά: ⁹/
ἐρωτήσῃ, κανέναν τοῦ ὀσπητίουτου, τί ζητ(εἶ), ἢ ποῖος τὸν ἔστυλεν, ¹⁰/
ὑβρίζοντας μάλιστα τὸν δούλοντου, καὶ πέρνωντας ἓνα σανίδι, ¹¹/
νά τὸν βαρέσῃ, δέν τοῦ ἦταν Ἀρκετό Μέ τό σανίδι, ἀλλά: ¹²/
ἄρπαξεν Μὲ ὀρμὴν Ἄρμα φωνευτικὸν, ἤγουν σιδηρέ:¹³/
νιαν φούρκαν ἀπὸ τὸ Ἀχοῦρι, καὶ τὸν ἔδ(ει)ρεν, κάνοντας: ¹⁴/
λάρμαν (εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν ποτέντζιαν καὶ λάρ:¹⁵/
μαν, ζητᾶ τό Σατισφακτιζιόνι του, τό ὀγληγορώτερον νά γένη κατὰ ¹⁶/
τοὺς νόμους, ὄντας ὁ Ἄνω Κύρ Χατζή Πέτρος Λούκα κεφίλης νά ¹⁷/
παρρήσιάζῃ τὸν Ἄνω δούλοντου παρόν ὅποτε ἤθελεν χρειασθῇ: ¹⁸/
νά παρρήσιασθοῦν.

¹⁹/ Προσέτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πρωτοστολοῖζοντας ὁ Ἄνω Κύρ Δημήτριος:
²⁰/ διὰ τὴν Ἄνω ὑπόδεσιν, ὄντας παρὼν καὶ ὁ ἄνω Κύρ Χατζή Πέτρος
Λού:²¹/κα, καὶ πολὺ πλασιάζοντας διάφορα λόγια Ἀνάμεσάτους, ἀνά:²²/
μεσα (εἰς) τὰ πολλὰ (εἰ)πεν ὁ κύρ Χατζής τό πῶς, δέλομεν (εἰ)σδαί ἄξιοι:
²³/ καὶ ἡμεῖς, νά χαλέψωμεν καὶ ἡμ(εἰς) ὅπου (εἰ)μεσθεν βαρημένοι ἀπὸ
λόγου σου: ²⁴/ καὶ μᾶς πέρν(ει)ς τό ψωμί ἀπὸ τὸ στόμα, διαβάζοντας τὰ
γράμματάμας³; ²⁵/ πέρνωντας τὴν πραγμάτ(ει)άνμας, διὰ τὰ ὁποῖα ἄνω
ἐνάντια τῆς τιμῆς τ(ου): ²⁶/ ἐπρωτοστολοῖσεν χαλεύοντας καὶ (εἰς) αὐτά τό
Σατισφα<κ>τιζιόνιτου τό ὀγληγορώτερον.

27-28/ *Μανικάτης· σαφράν(ος) νῦν· προεστ(ός) mr, Μανόλης Κωνσταντίν(ου) Κοπάν(ου) mr.*

στ. 8-9 Παράνομη είσοδος και παραμονή υπηρέτη στο σπίτι του ενάγοντος.

στ. 10-11 Απρόκλητη εξύβριση ενός υπηρέτη του ενάγοντος και ξυλοδαρμός του από τον υπηρέτη του εναγομένου.

στ. 12-14 Χρήση μέσου επικίνδυνου για τη ζωή του παθόντος.

στ. 14-15 Ο ενάγων ζητεί ικανοποίηση για δύο ξεχωριστά αδικήματα, την άσκηση παράνομης βίας, που στοιχειοθετεί «μικρή ποτέντζια»⁴ και περιλαμβάνει την εξύβριση και την απλή σωματική βλάβη, καθώς και για την αναστάτωση που προκάλεσε στο σπίτι του («λάρμα») ο υπηρέτης του εναγομένου.

στ. 16-18 Ευθύνη του εργοδότη να προσαγάγει τον υπηρέτη του ενώπιον του Κριτηρίου για να δικασθεί (βλ. εγγρ. 77 στ. 9-10).

στ. 22-25 «νὰ χαλέψωμεν...»: Παρακίνηση τωνπραματευτών να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως κατά του ενάγοντος για κατάχρηση εξουσίας κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του (αυτοκρατορικός διερμηνέας).

στ. 25-26 Νέα ποινική αγωγή του ενάγοντος για προσβολή της τιμής του από τον εναγόμενο ενώπιον του Κριτηρίου.

Οι δύο αγωγές δεν έχουν συνάφεια μεταξύ τους. Συνεκδικάζονται διότι ασκούνται από το ίδιο πρόσωπο, με την ιδιότητα του ενάγοντος-εγκαλούντος, ενώ ο εναγόμενος ενάγεται στην πρώτη υπόθεση ως προστήσας τον αδικοπραγήσαντα και στη δεύτερη εγκαλείται ως αυτουργός του αδικήματος.

1. Βλ. ΕΚΣ, σσ. 184, 190.

2. Η επόμενη εγγρ. 75 (στ. 5) χαρακτηρίζει την υπόθεση «ἐγκληματική».

3. Από την κατηγορία αυτή εναντίον του διερμηνέα της «καγκελλαρίας πολέμου» (*Cancellaria bellica*) στην Τρανσυλβανία, συνάγεται ότι η αυστριακή διοίκηση λογόκρινε συστηματικά την αλληλογραφία τωνπραματευτών, για το ενδεχόμενο παροχής πληροφοριών στην οθωμανική Πύλη.

4. Βλ. Ι. Ἀδάμη, *Σύνταγμα Νόμων Πολιτικῶν*, 1, σ. 5: «Τὰ καμώματα τῆς Μικρῆς Ποτέντζιας τὴν σήμερον λέγονται κοινῶς Βιολέντζιαις, κοινῶς νὰ εἰποῦμεν, Βία καὶ Δυναστεία...Γίνεται καὶ αὕτη ἡ Ποτέντζια πολλαχῶς, ὅταν κανεῖς βλάβη, ἢ ζημιώση κανέναν, ἢ πάρη δυναστικῶς κανενοῦ τίποτες, ἢ παρακινήση καὶ ἀναγκάση τινὰ εἰς τὸ κακοποιῆσαι, ἢ καμῇ σύγχυσιν[:λάρμα] καὶ ἐπανάστασιν[:χαταλαμσσάγκι] ἀπάνω εἰς ἄλλον...» (πρόκειται για τα σύγχρονα πλημμελήματα). Τιμωρείται στην Τρανσυλβανία με χρηματική ποινή 50 φιορινίων –100 φιορινίων στην Ἄνω Ουγγαρία– και αποζημίωση, ενώ τη χρηματική ποινή «μοιράζονται ὁ Κριτὴς μὲ τὸν Βλαμμένον Ἄκτωρα». Από τα δεσπίσματα ὁμως της Κ και τις αποφάσεις του Κριτηρίου της συνάγεται ὅτι οι χρηματικές ποινές κατατίθενται στο ταμεῖο/χρηματοκιβώτιο («λάδα») της Κ.